Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Eduskunnan lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
13.09.2023
Dnro/Dnr
TRAFICOM/491172/03.03.01/2023
Viite/Referens
asiantuntijapyyntönne 6.9.2023

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja pilaamisrikoksista määrättävistä seuraamuksista, myös rikosoikeudellisista seuraamuksista, annetun direktiivin 2005/35/EY muuttamisesta (U33/2023 vp)

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto otsikon asiassa. Liikenne- ja viestintävirasto on tutustunut direktiiviehdotukseen ja pitää sitä tavoitteiltaan kannatettavana. Viraston näkemyksen mukaan tavoite yhdenmukaistaa aluksilta mereen päästettävien operatiivisten päästöjen sanktiointia unioninlaajuisesti tukee myös pääministeri Orpon hallitusohjelman 7.6 kohdan mukaisia tavoitteita aluksilta mereen kohdistuvien päästöjä koskevan sääntelyn tiukentamisesta.

Liikenne- ja viestintäviraston alustavan arvion perusteella direktiiviehdotuksella ei ole merkittäviä negatiivisia eikä positiivisia vaikutuksia suomalaiselle varustamoelinkeinolle tai Suomeen suuntautuvalle ulkomaiselle varustamotoiminnalle. Itämerellä operoivat alukset noudattavat pääsääntöisesti hyvin kansainvälistä sääntelyä. Unionitasolla tehtävän sanktioinnin harmonisoinnin ja tietojenvaihdon parantamisen voidaan katsoa luovan positiivisella tavalla preventiovaikutuksen ja siten vaikuttavan laittomien päästöjen päästämisen vähenemiseen entisestään. Liikenne- ja viestintävirasto ei ole tunnistanut direktiivissä Suomen kannalta erityisen ongelmallisia kohtia.

Valtioneuvoston kirjelmästä ilmenee, että ehdotuksesta seuraa kansallisille viranomaisille lisätehtäviä. Valtioneuvosto toteaa pitävänsä tärkeänä, että viranomaisille esitettyjä lisätehtäviä tarkasteltaessa pyritään hillitsemään ehdotuksesta syntyvää hallinnollista lisätaakkaa. Liikenne- ja viestintävirasto yhtyy tähän näkemykseen ja korostaa, että direktiivistä kansallisille viranomaisille aiheutuvat lisätehtävät on jatkossa huomioitava näiden viranomaisten toiminnan budjetoinnissa ja resursoinnissa asianmukaisesti.

Valtioneuvoston kirjelmästä ilmenee myös, että direktiivissä käsitellään seikkoja, jotka kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan toimivallan piiriin. Viraston näkemyksen mukaan valtakunnan ja maakunnan viranomaisten välinen työnjako on kirjelmässä hyvin kuvattu. Virasto pitää yhteistyötä ja selkeää työnjakoa Ahvenanmaan kanssa tärkeänä.

Liikenne- ja viestintävirasto asiantuntijaorganisaationa sekä osin toimivaltaisena viranomaisena avustaa läheisesti liikenne- ja viestintäministeriötä

direktiiviehdotuksen neuvotteluissa. Liikenne- ja viestintävirasto osallistuu yhdessä ministeriön kanssa asiaa valmisteleviin neuvoston ja komission työryhmiin. Kansallisesti käydään vuoropuhelua muiden merellisten toimijoiden kanssa.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää valtioneuvoston kannaksi ehdotettavia kantoja perusteltuina. Hallinnollisten seuraamusmaksujen luomaa preventiovaikutusta on merenkulussa sen kansainvälisen luonteen vuoksi pidettävä yleisesti tehokkaampana kuin rikosoikeudellisten seuraamusten. Tämän vuoksi virasto pitää erityisen kannatettavana viimeaikaisen kehityksen mukaisesti sitä, että hallinnollisten seuraamusmaksujen soveltamisalaa laajennetaan direktiiviehdotuksen mukaisesti. On kuitenkin huolehdittava jatkovalmistelussa, ettei lainsäädäntövalta tältä osin siirry komissiolle vaan että seuraamusten määräämistä koskevista kriteereistä säädetään tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Liikenne- ja viestintävirastolla ei tässä vaiheessa ole muuta lausuttavaa asiassa.

Pipsa Eklund
johtaja, Liikennejärjestelmäpalvelut

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 13.9.2023. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.